

**Model odpowiedzi do testu na etap wojewódzki
Wojewódzkiego Konkursu Historycznego 2023/2024**

1.

- A. bibliotekarz
- B. kurator sztuki
- C. nauczyciel
- D. archeolog
- E. archiwista
- F. antropolog
- G. kartograf

0-7 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

2.

- A. 1
- B. 2
- C. 1
- D. 1

0-4 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

3.

Np.:

- tarcza (scutum)
- miecz (gladius)
- hełm (galea, classis)
- zbroja/pancerz (lorica segmentata)
- oszczep (pilum)
- pas (balteus)
- tunika (tunica)
- chusta (focale)
- sandały (caligae)

0-5 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

4.

- A. 4
- B. 2
- C. 3

0-3 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

5.

- A. Poznaniu
- B. Gdańsku
- C. Gnieźnie
- D. Kołobrzegu
- E. Wrocławiu
- F. Krakowie

0-6 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

6.

A- 4, B-2, C-3, D-1

0-4 pkt, po 1 pkt za każde poprawne przyporządkowanie

7.

A. żupa – kopalnia soli (np. w Wieliczce lub Bochni)

B. żak – student uniwersytetu (np. Akademii Krakowskiej)

C. żołd – wynagrodzenie (pensja) żołnierza (w tym najemnego)

0-3 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną merytorycznie odpowiedź

8.

A. Jakub de Molay

B. Jan Hus

C. Joanna d'Arc

D. Giordano Bruno

0-4 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

9.

A. Krzysztof Kolumb, odkrycie Ameryki (1492 r.)

B. Jan (III) Sobieski, odsiecz wiedeńska (1683 r.)

0-4 pkt, po 1 pkt za każde poprawne imię i nazwisko oraz kontekst historyczny

10.

B

0-1 pkt, 1 pkt za poprawną odpowiedź

11.

A

0-1 pkt, 1 pkt za poprawną odpowiedź

12.

Np.:

- podłoże narodowościowe, antagonizmy pomiędzy Kozakami (głównie Ukraińcy, ale również zbiegli polscy i rosyjscy chłopci) a polską magnaterią

- podłoże religijne, antagonizmy między prawosławnymi (głównie Kozacy, ukraińscy chłopci) a katolikami (polska magnateria) i unitami (grekokatolikami)

- niezależność Kozaków jako wolnych ludzi, trudniących się rozbojem i wojaczką (militarny charakter Kozaków, struktura wojskowa z atamanami na czele)

- traktowanie przez polską magnaterię ludności kozackiej jako chłopów pańszczyźnianych

- spór o wielkość tzw. rejestru kozackiego czyli liczby Kozaków pozostających na żołdzie królewskim w zamian za obronę południowych granic Rzeczypospolitej przed Tatarami i Turkami

- pamięć o wcześniejszych powstaniach antypolskich (powstanie Kosińskiego, Nalewajki, Federowicza, Pawluka)

- osobista uraza Bohdana Chmielnickiego do podstarościgo Czehrynia, który zagarnął jego majątek i zabił mu syna.

0-3 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną merytorycznie odpowiedź

13.

A. 1

B. Saksonia (elektorat Saksonii) , Szwecja (królestwo Szwecji), Rosja (Cesarstwo Rosyjskie)

0-4 pkt, 1 pkt za poprawną odpowiedź A, 0-3 pkt za każdą poprawną odpowiedź B

14.

A-2, B-4, C-3, D-5

0-4 pkt, po 1 pkt za każde poprawne przyporządkowanie

15.

A. Austro-Węgier

B. Józef Piłsudski

C. Rosji (Cesarstwa Rosyjskiego, ew. Królestwa Polskiego)

D. Legiony Polskie (Legionami Polskimi)

E. przysięgowego

F. Błękitna Armia (Armia Hallera, Hallerczycy)

G. Józefa Hallera

0-7 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź

16.

Reformy prawno-ustrojowe

Np.:

- Sejm Niemy (1717 r.) – utworzenie stałego wojska – 24 tys.

- Sejm Niemy (1717 r.) – zmniejszenie uprawnień hetmanów

- Sejm Niemy (1717 r.) – ustanowienie stałych podatków na wojsko z dóbr królewskich, szlacheckich i duchownych

- Sejm Niemy (1717 r.) – zmniejszenie uprawnień sejmików na rzecz sejmu

- powołanie komisji dobrego porządku w miastach, komisji wojskowych, ograniczenie liberum veto w kwestiach gospodarczych (1764)

- powołanie Rady Nieustającej jako stałego rządu (1773)

- Konstytucja 3 maja (1791 r.) – zmiana zasad wyboru władcy z wolnej elekcji na dziedzicność tronu w unii personalnej z Saksonią

- Konstytucja 3 maja (1791 r.) – zmiana sposobu podejmowania decyzji w parlamencie, zerwanie z zasadą liberum veto, instrukcjami sejmikowymi, konfederacjami na rzecz głosowania większościowego

- Konstytucja 3 maja (1791 r.) – wprowadzenie zasady trójpodziału władzy: dwuizbowy Sejm (izba poselska i senat) jako władza ustawodawcza, król i Staż Praw (prymas i pięciu ministrów) jako władza wykonawcza i niezależna władza sądownicza.

- Konstytucja 3 maja (1791 r.) - stałe podatki płacone przez wszystkie stany społeczne (w tym szlachtę) na utrzymanie stałej armii. Ustanowienie wielkości armii na poziomie 100 tys.

Reformy społeczno-kulturalne

Np.:

- Szkoła Rycerska (1765 r.) – szkoła kształcąca na koszt państwa kadry cywilne i wojskowe

- Teatr Narodowy (1795 r.) – pierwszy stały, zawodowy i publiczny teatr w Polsce, w którym wystawiano sztuki w języku polskim i polskich autorów

- Komisja Edukacji Narodowej (1773 r.) – powołanie ministerstwa (ośmioosobowa komisja) zajmującego się szkolnictwem, upaństwowienie i zeświecczenie szkół parafialnych

- Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych (1775 r.) – wydawanie podręczników, opracowywanie programów nauczania i kontrolowanie działalności pedagogicznej szkół

- Prawo o miastach (1791 r.) – nietykalność osobista i majątkowa, prawo do stopni oficerskich i nobilitacji szlacheckiej dla mieszczan
  - Konstytucja 3 maja (1791 r.) – oddanie chłopów pod ochronę państwa
  - Konstytucja 3 maja (1791 r.) – ustanowienie swobody wyznaniowej i jednoczesny zakaz odstępstwa od wiary katolickiej
  - Uniwersał połaniecki (1794 r.) – przyznanie chłopom pańszczyźnianym ograniczonej wolności osobistej, ograniczenie wymiaru pańszczyzny
- 0-8 pkt, po 0-4 pkt za każdy poprawny merytorycznie opisany argument odnoszący się do kwestii prawno-ustrojowych oraz społeczno-kulturalnych

17.

1-E, 2-B, 3-D, 4-A, 5-C, 6-G, 7-F

0-3 pkt, 3 pkt za wszystkie poprawne odpowiedzi, 2 pkt za pięć poprawnych odpowiedzi, 1 pkt za cztery poprawne odpowiedzi

18.

A. fałsz

B. prawda

C. fałsz

D. prawda

0-4 pkt, po 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź